

VALALICKÉ NOVINKY

Ročník XXXI., 30. 4. 2025
Číslo 1, bezplatne
www.valaliky.sk

Kompletná medailová zbierka putovala do Valalík

Posledný súťažný deň na Svetových zimných hrách Špeciálnych olympiád v Turíne priniesol veľký úspech, zlatú medailu Slovenskej štafety v bežeckom lyžovaní na 4x1 km. Naša radosť je o to väčšia, že členom víťazného tímu bol Valaličan, Michal Tomaško.

Miško má tridsaťjeden rokov a od malička ho rodičia viedli k športu. Pravidelne od prvého ročníka hrá za družstvo Buzíc v hokejovom turnaji o pohár starostu obce. Okrem športu má rád divadlo.

Po návrate z Turína nás navštívil na obecnom úrade. Okrem zbierky medailí priniesol aj reprezentačný dres. Využil som príležitosť a krátko som nášho olympionika vypovedal.

Miško, ako to celé začalo?

Ešte v roku 2024 som sa zúčastnil nominčných pretekov na Štrbskom plese a keďže sa mi dávalo, stal som sa členom nášho tímu pre Špeciálnu olympiádu v disciplíne beh na lyžiach.

Kedy sa olympiáda konala?

Konala sa v dňoch 7. až 16. februára. Do Turína sme leteli vládny špeciálom a ráno pred odletom nás prijal náš pán prezident Peter Pellegrini. Osobne nám každému odovzdal poverovacie listiny. Spolu nás bolo 25 športovcov. Súťažilo sa v lyžiarskom stredisku Pragelato, asi 100 km od Turína, neďaleko francúzskych hraníc.

Páčilo sa ti stredisko?

Bolo tam veľmi pekne. Voľné chvíle som využíval na prechádzky. Do Talianska sa rád vrátim, ale radšej v lete a k moru.

V úvode spomínam Tvoj veľký úspech, zlatú medailu v štafete. Ale zbierku máš kompletnú.

Ano, v behu na 1 km som získal striebro a na 2,5 km trati som bol tretí. Celkovo naša výprava získala 34 medailí.

Tolko o svojom úspechu vždy skromný Miško. Slovenskí športovci s intelektuálnym znevýhodnením teda v Turíne uspeli. Držme Miškovi palce, aby sa mu v budúcnosti darilo a zbierka medailí sa ďalej rozrastala.

Štefan Petrik, foto: archív M.Tomaško

Z PRACOVNÉHO STOLA STAROSTU

automobilky. Zároveň sa presmeruje časť obecnej kanalizácie z Koštian a časti Geče do novej siete za železničnou traťou. Stavebné práce sa realizujú najmä na Staničnej ulici a na Hlavnej ulici pri bývalej predajni Fresh.

Tieto aktivity, prirodzene, znamenajú zvýšenú frekvenciu nákladnej dopravy, prašnosť a hluk. Prosíme obyvateľov o trpezlivosť.

Stavebný ruch v našej obci a jej okolí pokračuje. V septembri by mal byť skolaudovaný úsek R2 – juhovýchodný obchvat Košíc. Zároveň už začali práce na cestnej infraštruktúre v okolí budúceho závodu Volvo.

Súčasťou týchto prác je aj výstavba obchvatu Šebastoviec a protihlukovej steny medzi našou obcou a železničnou traťou. Celková doba výstavby je plánovaná na 25 mesiacov.

V súčasnosti prebiehajú práce na zokruhovani obecného vodovodu s novovybudovaným vodovodom v areáli budúcej

V týchto dňoch finišujú rekonštrukčné práce na objekte starej fary. Pôvodná stavba bola postavená pravdepodobne na prelome 18. a 19. storočia a prešla viacerými prestavbami – naposledy v 60. rokoch minulého storočia, keď bol pôvodný drevený gánok nahradený murovaným.

Táto stavba má pre našu obec veľkú hodnotu – nielen z hľadiska stavebno-technického vyhotovenia, ale aj ako bývalá fara, v ktorej žili kňazi, ktorí zohrali významnú úlohu v životoch našich predkov.

Stará fara

Som veľmi rád, že sa podarilo nájsť vôľu aj financie na jej kompletnú rekonštrukciu. Použité boli moderné technológie na odvlhčenie muriva, zateplenie podlahy aj strechy, vymenený bol krov aj strešná krytina. Obnovený bol aj pôvodný drevený gánok. Interiér dnes zaujme pruskými klenbami na klenbových pásoch.

Denný stacionár pre seniorov
Najdôležitejšou správou

je, že sa podarilo nájsť aj zmysluplné využitie tohto historického objektu. Po dohode s vlastníkom – farnosťou Valaliky – plánujeme v septembri otvoriť denný stacionár pre našich seniorov. Kapacita zariadenia bude maximálne 12 klientov.

Sme zvedaví na záujem obyvateľov o túto novú sociálnu službu a veríme, že si nájde svoje miesto v našej komunite.

Text a foto: Štefan Petrik

Bociany majú nové hniezdo – a úspešne sa vrátili

Dňa 19. marca sme osadili vrbový výplet na nové bocianie hniezdo. Už o niekoľko dní neskôr, 2. apríla popoludní, mi Paľo Lacko oznámil radostnú správu – bociany sa vrátili a usadili sa na novom mieste. Tomuto šťastnému koncu však predchádzala séria nevyhnutných krokov a rozhodnutí.

Etológovia nás už dávnejšie upozornili na problém s pôvodným hniezdom v Buziciach na Hlavnej ulici – vrstva materiálu bola príliš vysoká, čo mohlo ohroziť stabilitu hniezda aj bezpečnosť bocianov. Situáciu komplikovalo aj to, že stĺp, na ktorom sa hniezdo nachádzalo, bol obklopený zástavbou a vlastník pozemku nás požiadal o jeho premiestnenie.

Aby bola šanca na návrat bocianov čo najvyššia, nové hniezdo muselo byť umiestnené do vzdialenosti maximálne 50

metrov od pôvodného miesta. Vhodnú lokalitu sme našli na konci záhrady pri železničnej trati.

Spolupráca priniesla výsledok
Chcem poďakovať všetkým, ktorí sa na tomto projekte podieľali:

- **Štátnej ochrane prírody a etológovi pánovi Haplovi** za odborné usmernenie,
- **pánovi Deákovi** za zabezpečenie plošiny,
- **pánovi Kostíkovi** zo spoločnosti Energo Group za postavenie nového stĺpa,
- **spoločnostiam Volvo a VIP**, ktoré prispeli finančne na realizáciu.

Vďaka tejto spolupráci sa podarilo vytvoriť nové bezpečné miesto pre bocianov. Teraz už len s napätím čakáme, koľko mláďat z tohto hniezda vyletí.

Text a foto: Štefan Petrik

Zber elektro odpadu

Od 12.5.2025 do 23.5.2025
zbierame nadrozmerný elektro odpad a to staré nadrozmerné elektro spotrebiče – práčky, chladničky, mrazničky....

Domácnosť, ktorá má záujem o zber odpadu nahlási a dohodne si termín zberu na tel. čísle **0950 838 963, 055/6999824** alebo osobne v prevádzkarni na Kostolnej ulici. Drobný elektro odpad je možné priniesť kedykoľvek na odborné miesto pri prevádzkarni na Kostolnej ulici.

Dakujeme, že separujete.

SPOMÍNANIE

Valéria Timková, Jozef Ivan, Mária Sedlačková, Stanislav Jakab, Ján Džubara, Agáta Gažiová, Elena Matisová, Viera Kuzmová, Vladimír Anjel, Jozef Odermarský, Ján Sabol

Štatistika za rok 2024

Počet obyvateľov k 31.12.2024						
	I. Buzice	II. Bernátovce	III. Všechnsvätých	IV. Košťany	Obec	Spolu
Muži	730	595	444	377	108	2254
Ženy	758	632	436	401	89	2316
Spolu	1488	1227	880	778	197	4570

Vysvetlivky: Obec, znamená obyvateľ prihlásený na trvalý pobyt Valaliky, čiže bez konkrétnej adresy, tzv. "bezdomovec".

Počet narodených od 1.1.2024 do 31.12.2024						
	I. Buzice	II. Bernátovce	III. Všechnsvätých	IV. Košťany	Obec	Spolu
Muži	8	7	6	8	1	27
Ženy	6	8	2	4	5	25
Spolu	14	15	8	9	6	52

Počet zomrelých od 1.1.2024 do 31.12.2024						
	I. Buzice	II. Bernátovce	III. Všechnsvätých	IV. Košťany	Obec	Spolu
Muži	4	3	3	4	1	15
Ženy	3	3	6	1	1	14
Spolu	7	6	9	5	2	29

Počet odsťahovaných od 1.1.2024 do 31.12.2024						
	I. Buzice	II. Bernátovce	III. Všechnsvätých	IV. Košťany	V. Obec	Spolu
Spolu	12	13	25	3	0	61

Počet prístahovaných od 1.1.2024 do 31.12.2024						
	I. Buzice	II. Bernátovce	III. Všechnsvätých	IV. Košťany	V. Obec	Spolu
Spolu	22	23	17	5	0	67

Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2024			
	Muži	Ženy	Spolu
od 0 do 6 rokov	169	162	331
od 6 do 15 rokov	276	270	546
od 15 do 18 rokov	79	85	164
od 18 do 60 rokov	1339	1310	2649
nad 60 rokov	391	489	880
*) "od" je vrátane, "do" nie je vrátane			
Spolu	2254	2316	4570

Pohyb obyvateľstva za obdobie 1.1.2024 - 31.12.2024			
Skupina	Spolu	Muži	Ženy
Narodení	52	27	25
Zomrúli	29	15	14
Prístahovaní	67	31	36
Odsťahovaní	61	27	34

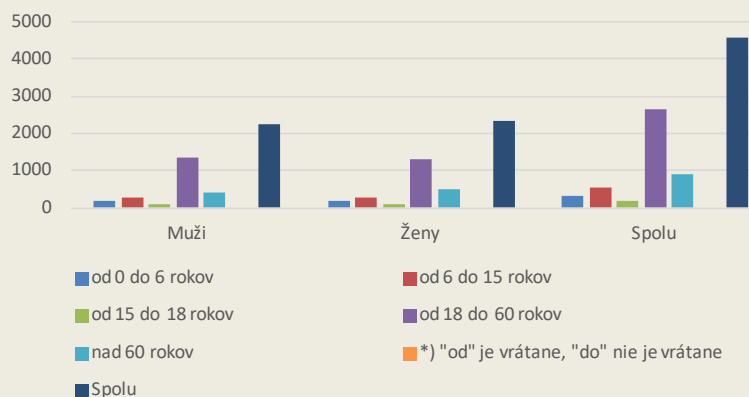
Štruktúra obyvateľov podľa národnosti	
Anglická	2
Česká	9
Maďarská	7
Rómska	767
Ruská	1
Slovenská	3780
Vietnamská	4
Spolu	4570

Uzavreté manželstvá	
občania trvalý pobyt Valaliky	
Spolu	43
z toho	
uzavretých v obci	
(cirkevných a civilných)	17
uzavretých mimo obec	26

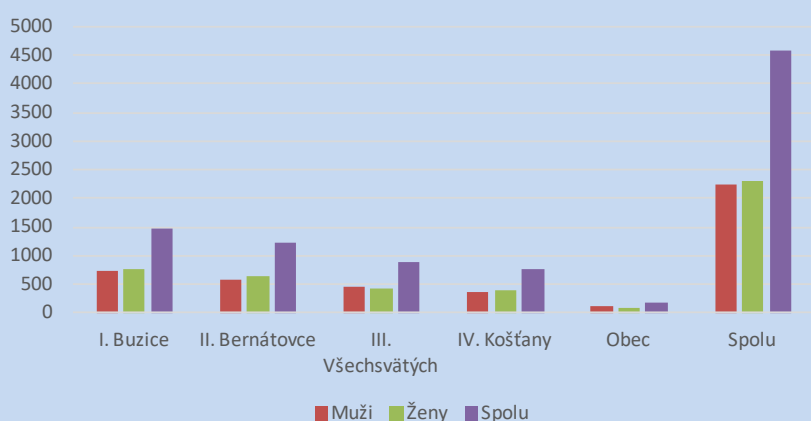
Priemerný vek	37,89
Najnižší vek	0
Najvyšší vek	100
Ženy	38,68
Muži	37,00

Súčasný počet obyvateľov	
Kategória	Počet
obyvateľstvo cel	4570
muži od 18 do 60	1339
ženy od 18 do 60	1310
deti do 18 rokov	1041
deti do 15 rokov	877
ostatní	880

Veková štruktúra obyvateľov k 31.12.2024

Počet obyvateľov k 31.12.2024

Darované nádoby

Obec Valaliky dostala v roku 2024 formou daru od zberovej spoločnosti Kosit, a.s. 280 ks žltých plastových nádob o objeme 120 L určených na triedený zber plastov.

Keďže tento počet by nepostačoval na rozdanie do každej domácnosti, obec Valaliky sa rozhodla podporiť domácnosti s deťmi vo veku do 9 rokov a darovať ich do týchto rodín. Podmienkou bolo, aby obdarovaný

mal vyrovnané všetky záväzky voči obci Valaliky. Obec Valaliky rozoslala zákonným zástupcom detí listy s informáciou ohľadom možnosti prevzatia predmetnej nádoby. Neprevzaté nádoby budú poskytnuté rodinám s novorodencami. Veríme, že sme tak pomohli týmto rodinám podporiť triedený zber v obci Valaliky a že darované nádoby splnia svoj účel.

**Lenka Buzogová
Foto: Martina Demková**

AKO ZISTÍM, ŽE MOJA SMETLIÁ NÁDOBA JE NAČÍPOVANÁ?

Čo môže byť umiestnené nasledovne:

Spôsob 1:

Spôsob 2:

Seniori nezaháľajú

Aktivita členov Klubu seniorov neutíchajú ani v tomto roku. V januári sme navštívili Vysoké Tatry, kde nás na Hrebienku očaril Tatranský ľadový dóm. Miesto, ktoré vás presvedčí, že aj chladná ľadová krása dokáže priniesť výnimočné emócie. Tento rok bola téma Tatranského ľadového dómu venovaná 30. výročiu návštevy Jána Pavla II. vo Vysokých Tatrách. Dominantami ľadového dómu boli Wawelská katedrála a kostol sv. Vojtecha v Krakove. Vo Wawelskej katedrále bol Karol Józef Wojtyła v roku 1958 vysvätený za biskupa. V roku 1963 bol pápežom Pavlom VI. vymenovaný za krakovského arcibiskupa, v roku 1967 vymenovaný za kardinála. V

roku 1978 sa stal 264. pápežom v dejinách cirkvi. V kostole sv. Vojtecha sa dlhé roky Ján Pavol II. modlil a slúžil omše. Kostol patrí medzi najstaršie v Krakove a celom Poľsku.

V poslednú januárovú stredu sme sa pri dobrom jedle, o ktoré sa postarali šikovné ruky našich členov, zasmiali i zasúťažili v KD Valaliky na fašiangovom posedení. Nemohla chýbať už tradičná návšteva Botanickej záhrady v Košiciach, kde nás očarili rôzne druhy orchideí. A čo máme v pláne? Ďalšou našou cestou bude výlet do Bojníc. Návšteva hradu, zoologickej záhrady, ale aj miestnych kúpeľov.

**Text a foto:
Jolana Takáčová**

„V rytme Valalík 2025“

je názov súťaže v hre na bicích nástrojoch, ktorej organizátorom je už druhý rok ZUŠ Valaliky.

Na pôde kultúrneho domu Valaliky sme privítali hostí košického a prešovského kraja, ktorí prijali pozvanie zúčastniť sa tohto podujatia.

Minulý ročník sa tešil pozitívnym ohlasom, o čom svedčí aj fakt, že tento rok zavítalo do Valalík 44 žiakov a 17 pedagógov z 15 ZUŠ. Túto súťaž vítajú aj z dôvodu, že obdobné bubenicke podujatie sa v rámci východného Slovenska nekoná.

Odborná porota v zložení Ivan Timko- predseda, R. Iglódy a E. Kiss hodnotila mladé talenty v 4 kategóriách. Všetci sa predviedli interpretáciou povinných súťažných skladieb a tzv. voľným repertoárom.

Toto celodenné podujatie zaplnilo priestory kultúrneho domu nielen energickým rytmom, srdečnou atmosférou a nadšením hostí, ale i hrdosťou realizačného tímu. Deň priniesol možnosť zažiť úspech, získať skúsenosť a zdieľať nadšenie pre skvelú hudbu.

Za organizačný tím Anna Gordan

Jarné aktivity nielen v laviciach

S prvými jarnými lúčmi prišiel do našej školy aj nový vietor v podobe mnohých zaujímavých aktivít. Neodmysliteľnou súčasťou tohto obdobia sú rôzne súťaže a predmetové olympiády.

Z viacerých spomenieme Dejepisnú, Biblickú a Geografickú olympiádu, v ktorých si naši žiaci vybojovali popredné miesta. Na otvorených hodinách u prváčikov sme privítali deti Materskej školy z Valalík a Geče, ktorým sa u nás veľmi páčilo. Brány našej školy sa 27.4. 2025 otvorili širokej verejnosti, kedy sme počas Dňa otvorených dverí privítali viac ako 150 návštevníkov – možno našich budúcich žiakov. So záujmom si vyskúšali rôznorodé aktivity, mali možnosť vidieť výstavku prác našich žiakov, či už ako výsledok projektového vyučovania alebo činnosti školského

klubu detí. Pozreli si tréning folklórnej tanečnej skupiny Kadlubek a Kadlubček a keďže u nás sa venujeme aj rozvoju informačných technológií, naši šikovní žiaci predvedli robotické hračky. Počas marcových dní si žiaci, rodičia a návštevníci mohli zakúpiť výrobky s jarnou a veľkonočnou tematikou na Jarnej burze. Sme radi, že žiaci majú veľký záujem aj o rozličné

mimoškolské a popoludňajšie aktivity – organizujeme volejbalové, florbalové a futbalové medzitriedne, ale aj medziškolské turnaje. Samozrejme aj výlety a exkurzie, pretože škola nie je len o vzdelávaní v laviciach, ale aj o množstve spoločných zážitkov mimo nej.

Viac informácií nájdete aj na našej webovej a FB stránke.

Text a foto: Kolektív ZŠ Valaliky

Učíme deti milovať prírodu

Zmena klímy je kľúčovou otázkou súčasnej doby.

Zmena klímy nás núti zmeniť naše myslenie. Začať musíme už aj u najmladšej generácie.

Jediný spôsob, ako zapojiť deti do boja o záchranu prírody, je naučiť deti milovať prírodu. Ak budú mať k prírode súcitný a milujúci vzťah, ak dokážu prejavovať sympatie k rastlinám, k zvieratám, ak budú cítiť, že sú súčasťou prírody, potom budú

cítiť zodpovednosť za jej stav a budú ju chcieť chrániť.

Ako učíme deti v našej škôlke milovať prírodu? Trávime s deťmi veľa času vonku, prostredníctvom hier na lovcov, bádateľov či ochranárov si všimame, skúmame doteraz nepovšimnuté rastliny či zvieratká. Deti si práve teraz na jar zbierajú prhl'avu, sušia ju a pripravujú zdravý čaj. Vyskúšali si pripraviť a ochutnať aj nátierky z medvedieho cesnaku. Hľadajú a využívajú prírodniny na tvorenie

nových predmetov. Starajú sa o vtáčikov v zime, keď im pripravujú maškrtky ale aj v lete, keď im chystajú vodné ostrovy.

Naša materská škola je už tretí rok zapojená do projektu Slovenskej agentúry životného prostredia pre tento rok s témou „klímaTYzuj sa a aktivuj sa pre klímu“. Vďaka projektu dostávame nápady a námety ako chrániť prírodu, ako deti presvedčiť, že aj drobné zmeny v našich bežných životoch dokážu priniesť veľké výsledky pre životné prostredie. V rámci plnenia úloh z projektu si naše deti zhotovili nákupné tašky z textilu, aby nemuseli nakupovať do igelitových tašiek. Urobili si zo včelieho vosku včeloobal, aby tak nahradili papierové servítky obalom, ktorý sa dá viackrát použiť. Ďalšou aktivitou na záchranu stromov bolo používanie látkových vreckoviek namiesto papierových. Adoptovali si strom, ktorý nielen nám, ale aj rastlinám a zvieratám poskytuje potrebný

tieň. Vyčistili studničku v našej obci, ktorá bola znečistená odpadkami. Po dohode s rodičmi vymenili autá na cestu do školy za bicykle alebo prišli peši.

V každom ročnom období a za každého počasia sa snažíme pripraviť deťom aktivity a hry, ktorými spoznávajú prírodu a jej zákonitosti. Sme presvedčení o tom, že ak naučíme naše deti milovať a chrániť prírodu, dokážeme a stihneme zmeniť katastrofické scenáre našej Zeme.

Text a foto: Emília Dobošová

Úspešný štart folklórnej skupiny Kadlubek

V roku 2025 sa folklórna skupina Kadlubek z Valalík opäť výrazne zapísala do kultúrneho života regiónu svojimi dynamickými vystúpeniami, ktoré oslavovali bohatstvo abovských tradícií. Za zmienku rozhodne stoja vystúpenia počas plesovej sezóny vo

Valalikoch, keď obohatili program plesu rodičovského združenia pri Základnej škole Valaliky a fašiangového plesu Kresťansko-demokratického klubu vo Valalikoch. Nechýbalo vystúpenie v Kokšov-Bakši a v Košiciach. Členovia pracujú na nových

projektoch a chystajú sa na zahraničný festival. Folklórna skupina Kadlubek tak aj v roku 2025 pokračuje v šírení a zachovávaní tradičnej ľudovej kultúry, čím prispieva k bohatstvu kultúrneho dedičstva regiónu Abov.

Text a foto: Pavol Kacvinský

Paradne nevesti besedovali na ZŠ v Barci

Marec – mesiac knihy, besied a stretnutí čitateľov. Paradne nevesti prijali pozvanie na besedu do ZŠ Košice Barca. Najkrajšia radosť je vidieť radosť v očiach detí, a takúto radosť Paradne nevesti zažili. Besedovalo sa o fašiangoch, pôstnom období aj o rusadľoch. Bolo to poučné obojstranne, aj deti ich niečo naučili.

Je prekvapujúce a hlavne potešujúce, že deti 1. – 4. ročníka ZŠ mali záujem o témy a hlavne o tematické piesne. Po vystúpení na oplátku predviedli, že ani oni nezaostávajú v oblasti ľudovej piesne – rastie nová folklórna

generácia? Veľkú radosť mali deti pri vyzvaní do karičky, a hneď aj určili spoločnú pieseň Kapura, kapura.. Tlieskania a d'akovania nebolo konca. Na záver ich čakalo veľké a veľmi milé prekvapenie v podobe darčiekov, ktoré deti vlastnoručne vyrobili ku tejto príležitosti. Bolo to nádherné, prajem všetkým folkloristom, aby to mohli zažiť. Aj slzičky dojatia si ženy tajne utierali.

Dakujem učiteľom ZŠ Barca za výbornú prípravu žiakov a za super poslucháčov.

Margita Ivanová
Foto: Martina Čigášová - archív

Vidiečanova Habovka

Dňa 11. apríla 2025 sa v Košiciach uskutočnilo regionálne kolo prestížnej folklórnej súťaže Vidiečanova Habovka, kde sa úspešne predstavili aj zástupcovia z Valalík. Spevácke skupiny Paradne nevesti a Kadlubek získali v kategórii speváckych skupín krásne strieborné pásmo, čím potvrdili svoju vysokú úroveň interpretácie tradičného hudobného folklóru. Súťaž, ktorú vyhlasuje a odborne garantuje Národné osvetové centrum v Bratislave, ponúka účinkujúcim jedinečnú príležitosť prezentovať svoj talent a vzťah k ľudovej piesni. Na pódiu sa

predstavilo 28 čísel: speváci-sólisti, spevácke duá i spevácke skupiny, ktorí svojím precítnym spevom oslovili publikum aj odbornú porotu. Úspech skupín z Valalík je dôkazom ich oddanosti a práce v oblasti zachovávaní a prezentácie tradičnej ľudovej kultúry. Ich vystúpenie prispelo k bohatej mozaike folklórnych prejavov, ktoré súťaž Vidiečanova Habovka každoročne predstavuje. Gratulujeme skupinám Paradne nevesti a Kadlubek k ich úspechu a prajeme im veľa šťastia v ďalšej tvorivej práci.

Pavol Kacvinský

Zem pamätá a bude si pamätať predstavenie SKD

Slovenské komorné divadlo Martin odohralo Zem pamätá. V Kultúrnom dome Valaliky sa predstavenie konalo v stredu 11. decembra. Ide o autorskú divadelnú inscenáciu Jiřího Havelku a Róberta Mankoveckého, ktorá mala premiéru v roku 2019.

Zem pamätá spracúva osobný život a kariéru jedného z najväčších talentov slovenskej populárnej hudby Karola Duchoňa. Hlavnú úlohu stvárnil Tomáš Grega. V hre účinkovali aj František Výrostko, Eva Gašparová, Barbora Palčíková, Alena Pajtinová, Tomáš Mischura, Róbert Mankovecký a ďalší.

V zaplnenej sále privítal divákov herec SKD František Výrostko a starosta obce Valaliky Štefan Petrik. Ten herca uviedol ako čestného obyvateľa obce Valaliky: „Stal sa ním aj vďaka tomu, ako našu obec reprezentuje na Slovensku, ale aj za aktívnu prácu vysokoškolského učiteľa a poslanca Žilinského samosprávneho kraja.“

„Budete počuť dva expresívne výrazy, ale vedzte, že sú to všetko citácie a parafrázy ľudí, ktorí s Karolom žili alebo spolupracovali. Sú autentické tak, ako odznejú. Tak sa vám za ne vopred ospravedlňujem,“ pobavil divákov herec František Výrostko a poprial príjemný zážitok.

Zem pamätá nechala Tomáša

Gregu chodiť dve hodiny na bežeckom páse, hrať a spievať. Skutočne obdivuhodný fyzický aj herecký výkon. Inscenácia však obsahuje oveľa viac prvkov, ktoré môže divák objavovať počas celého predstavenia. Nechýbala interakcia s divákmi, keď dostali podpisové kartičky a na pódiu si v rade počkali na podpis od Karola, alebo keď im bol počas piesne určený priestor spievať s hercami podobne ako na koncerte.

Momenty ticha striedali okrem piesní Karola Duchoňa aj vtipy, situačný humor, či hovorené novinové titulky, ktoré prednášal Tomáš Mischura. Titulky sa prispôbovali dobe, ale aj miestu, kde sa práve Duchoň nachádzal, napríklad v Moskve. Triasli sa od zimy, pili saké, či rozoberali stav populárnej hudby v Československu. Nato Duchoň opakovane reagoval: „Chcem spievať.“

Sledovali sme Karolov život, ale aj spevácku kariéru od roku 1964. Prestup do rôznych kapiel, súťaže ako Zlatá Lýra či veľkú popularitu o päť rokov neskôr. Celé rozprávanie rámcovoval problém s alkoholom, ktorý ovplyvnil život Karolovho otca (stvárnil ho František Výrostko), ale doplatil naň aj samotný spevák, keďže kvôli tomu trpel cirhózou pečene. Inscenácia referovala aj o spoločenskej situácii, ktorá kontrolovala, čo sa spieva, hovorí a v akom jazyku.

Mne sa najviac páči komplexnosť, akou činohra zobrazila mediálny obraz o spevákovi, ale aj koncerty, pohľad jeho rodičov a manželky na jeho kariéru. Scénu sme tvorili aj my diváci a priestor za nami (pri nakrúcaní silvestrovského špeciálu, keď za chrbtami divákov blinkalo svetlo kamery), zvuk z reproduktorov v akoby televíznom štúdiu. Inscenácia sa teda neodohráva-

la iba na javisku, ale aj pred ním, nad ním a v obecenstve. Dvojhodinový koncert, ukážky najznámejších piesní, duetá a hrané pasáže, to všetko sa odohrávalo pred kamerou a vysielalo v televízii, ktorú sledovali rodičia. Zem pamätá funkčne pracuje s hravosťou prezentovanou v médiách a ťažšou stránkou Karolovho života a kariéry. Dokonca aj sexuálne vtipy, ktoré môžu pôsobiť jednoducho, boli naozaj zábavné.

Ak máte možnosť vidieť Zem pamätá, dozviete sa viac o tom, ako Karol Duchoň kráča životom. Vychutnáte si naživo najväčšie hity 70. rokov, ktoré Tomáš Grega zaspieval naozaj autenticky. Z jedného kvalitného predstavenia dokážem čerpať ešte niekoľko týždňov a vrelo to odporúčam aj vám.

Tamara Eliašová
Zdroj: Unipo Press
foto: Dušan Kmec

Prof. Hlaváč - kňaz, na ktorého sa malo zabudnúť

***23.12. 1903, +11.2.1983**

Prof. Hlaváč pôsobil v našej farnosti krátko, vo veľmi ťažkých a zložitých časoch bývalého režimu v rokoch 1951 a 1952. Avšak ako kňaz, učiteľ a človek so širokým srdcom, tu vyoral hlbokú brázdou. Osobne si na neho spomína už len málo žijúcich pamätníkov. Najviac ich je v Michalovciach, Hermanovciach, kde je i pochovaný a jeho milovanej Kubrej pri Trenčíne.

Kamenný pamätník s jeho bustou vo valalickom parku, ktorý je pomenovaný po ňom Park profesora Hlaváča, je neprehliadnuteľný a núti i nás valalčanov nezabúdať na neho, ale aj na tých, ktorí boli v oných zložitých rokoch normalizácie nespravodlivo odsúdení z Buzíc, Bernátoviec, Vsechsvätých a Koštian - z častí tvoriacich terajšie Valaliky. Prečítať si nanovo jeho autobiografiu Po priamych cestách je nielen zozná-

mením sa s jeho osobnosťou, ale aj opisom doby, na ktorú by už mnohí nechceli spomínať a tobôž už nie zažiť.

Preto každý rok 11. februára chceme zapálením sviečky a krátkou modlitbou ďakovať tomuto „drotárovi hrdzavých duší“ za obetu života ... a nezabúdať.

Za obrázkovú spomienku na 11. február 2025 ďakujeme Dušanovi Kmecovi.

Helena Jakabová

F. Vyrostopko: Ja som vďačný za každú príležitosť, či Vždy ma to v niečom obohatí. Dôležitý je kvalitný

V lete v roku 2024 si sa stal čestným občanom Valalík. Prekvapilo ťa to?

Áno, bola to pre mňa veľká česť, že mi Obecné zastupiteľstvo na čele so starostom udelilo takúto ocenenie. Moment prekvapenia bol veľký, lebo sa to udialo počas Valalického jarmoku, ktorý som moderoval. Bol som naozaj dojatý. Mimochodom, som čestným občanom aj Valalickej družobnej obce Košťany nad Turcom. Ich bývalá pani starostka ma doteraz oslovuje „Krstný“, pretože som približne pred dvadsiatimi rokmi bol iniciátorom ich spolupráce. A do tretice som čestným občanom aj krásnej oravskej obce Zákamenné.

V minulom roku si oslávil aj vzácne životné jubileum.

Oslava mojej sedemdesiatky sa konala v Slovenskom komornom divadle Martin. Jej súčasťou bola derniéra monodrámy Kontrabas, v ktorej so mnou spoluúčinkoval môj syn Fed'ó. Bola to zároveň sedemdesiata repríza tohto predstavenia, po ktorej nasledovala vernisáž umeleckých diel mojej manželky Borky a prezentácia publikácie Viac-Menej traja Výrostkovia, ktorej autorom je náš dlhoročný priateľ Viliam Hriadel. Kniha prináša spomienky, názory, citáty, obrázky a údaje o troch členoch našej rodiny, ktorí obohatili kultúrno-umeleckú oblasť vo sfére divadla, hudby a výtvarného umenia. Mnohí Valalíčania ju už majú prečítanú a som rád, že odozvy sú viac ako pozitívne. Slávnostný večer uzavrela svojím koncertom Fed'ova kapela ViacMenejTrio.

Študoval si herectvo na VŠMU v Bratislave. Spomínaš si ešte na prijímacie skúšky?

Predsedom komisie bol Mikuláš Huba. Ďalšími členmi Viliam Záborský, Karol L.

Stretnutie s Kukom po rokoch

Zachar a ďalší asi piati pedagógovia z oblasti spevu, tanca, pohybu atď. Prijímacie pohovory trvali dva dni a zúčastnilo sa ich stoštyridsať uchádzačov. Náročným nervydrásajúcim sitom sme nakoniec prešli trinásť.

Viem, že si počas štúdia účinkoval aj v niekoľkých predstaveniach v Národnom divadle.

Bolo zvykom, že do predstavení ND obsadzovali do menších postáv aj študentov z VŠMU. Mal som šťastie a zahral som si vo viacerých inscenáciách. Bolo to úchvatné byť na javisku s takými majstrami hereckého umenia, akými boli Machata, Záborský, Valach, Gregor, Kvietik, Romančík, Vášáryová, Turzonovová, Valentová atď. Veľmi ma potešilo, keď

ma režisér Karol L. Zachar obsadil do dnes už kultového muzikálu „Na skle maľované“ do roly zbojníka. Choreograf Š. Nosál mi pridelil partnerku zo súboru Gymnik, a tak som aj odtancoval všetky zbojnícke tance spolu s famóznym „Jánošíkom“ Miškom Dočolomanským. Odohral som tam stodva repríz.

Na твоjich promóciách som sa stretla s твоjím dobrým kamarátom a spolužiakom, ktorý nás bohužiaľ nedávno opustil.

Ľubo Paulovič bol môj priateľ, spolubývajúcí na internáte, kolega v Martinskom divadle, svedok na mojej svadbe...Zažili sme toho neuveriteľne veľa a zahrali si spolu v mnohých inscenáciách. Bol to vynikajúci – nielen

August na konci Ameriky, 2011

1+1=3, 1999

už v divadle, v rozhlase v dabingu, v TV, či vo filme. umelecký výsledok a spokojný divák či poslucháč

1+1=3, 1999

Žobrácka opera, 2018

divadelný, ale aj dabingový, televízny a filmový herec. V Bratislavskom krematóriu som sa s ním za nás – martinských divadelníkov a spolužiakov rozlúčil smútočným príhovorom.

Po absolvovaní VŠMU si natrvalo zakotvil vo vtedajšom Divadle SNP – teraz Slovenské Komorné divadlo Martin

Pôsobím tu už neuveriteľných štyridsaťosem rokov a zahral som si v stosedemdesiatich hrách našej aj svetovej dramatiky. Spomeniem napríklad Vocilku v „Strakonickom gajdošovi“, Truffaldina v Goldoniho hre „Sluha dvoch pánov“. Z Molierových ikonických postáv Tartuffa aj Lakomca, v Marivauxovej hre „Dotyky a spojenia“ som hral Mesrina, v muzikále „Cigáni idú do neba“ som stvárnil Buča, v „Limonádovom Joeovi“ postavu Hogafoga, alebo Thyla Ulenspiegela v rovnomennej rockovej opere. Aby som neopomenul Shakespearea – Demetrius v „Sne noci svätajanskéj“. Valaličania si ma určite pamätajú v ikonickej komédii Raya Coonyho „1+1 sú 3“, ktorú sme s veľkým úspechom uvádzali dvadsať rokov a odohrali viac ako tristo repríz.

Málo vieme o твоjich hereckých cestách po svete.

Všetky moje divadelné cesty súvisia s účasťou na významných európskych, či svetových festivaloch. Spomeniem len niektoré. Varšava, Krakov, Moskva, Edinburgh, Jerevan, Soul, Cividale, Belehrad, Bern, Lausanne.

Aktuálne učíš na Akadémii Umení v Banskej Bystrici.

Pedagogicky tam pôsobím už neuveriteľných dvadsaťpäť rokov. Vychoval som a vychovávam novú nastupujúcu hereckú generáciu.

Moji absolventi sú už takpovediac vo všetkých divadlách na Slovensku.

Tvoje turistické topánky sú už tiež poriadne zodraté. Z nížiny si sa presťahoval do hôr. Určite už máš prelezaný každý kopec v okolí Martina.

Turčianska záhradka, ako ju pomenovala E.M. Šoltésová, je naozaj krásna. Je obkolesená Malou a Veľkou Fatrou. Zdobia ju vysoké štíty, ale aj malebné doliny. Ja mám však zdolané aj končiare Vysokých, či Západných Tatier.

Máš syna Ferka, ktorého familiárne všetci voláme Fed'ó.

Je vynikajúci muzikant, kontrabasista. Pôsobí ako pedagóg na VŠMU v Bratislave. Okrem klasickej muziky sa venuje aj súčasnej vážnej hudbe a jazzu. Je medzinárodne uznávaný interpret. Je členom niekoľkých domácich aj medzinárodných ansámblov. Precestoval, ako sa hovorí, celý svet.

Okrem hudby mu to aj dobre píše. Vydal už štyri knihy a zároveň je aj textárom. V lete na Oravskej priehrade, kde máme chatu, surfuje a spoločne rybárčime a hubárčime. V príprave jedál si jeden druhého nevieme vynachváliť.

Ak by si mal tu možnosť, s ktorou našou alebo svetovou osobnosťou by si sa chcel stretnúť, prípadne si zahrať?

Hovorí sa, že herec je dievča pre všetko. Je odkázaný na milosť a nemilosť režisérov, kedy si ho všimnú a čo mu ponúknu. Ja som vďačný za každú príležitosť, či už v divadle, v rozhlase, v dabingu, v TV, či vo filme. Vždy ma to v niečom obohatí. Dôležitý je kvalitný umelecký výsledok a spokojný divák či poslucháč.

Tvoj odkaz pre mladých, ktorí chcú

pôsobiť na doskách, ktoré znamenajú svet.

Pomôžem si výrokom čínskeho filozofa Konfuciusa: „Vyber si povolanie, ktoré miluješ a už nikdy v živote nepôjdeš do roboty.“

PS: Milí Valaličania, prajem vám v roku 2025 všetko dobré, najmä ten základný predpoklad ľudského šťastia - pevné zdravie. Do skorého videnia.

Váš čestný občan Fero Výrostko

Eva Výrostková

Foto: archív F. Výrostka

Duo Feri+Fed'ó

Rozprávky zbližovali

Tretí marcový týždeň patrilo v Obcej knižnici Valaliky rozprávkam P. Dobšinského, ktoré vytvárali most medzi generáciami.

Vypočuli si ich vyše tri stovky detí z miestnej materskej školy, žiaci 1. stupňa ZŠ, ale

aj škôlkari z Geče. Takmer celý týždeň chodili do knižnice osláviť narodeniny slovenského zberateľa a tvorcu rozprávok Pavla Emanuela Dobšinského. Narodil sa 16. marca 1828 a od roku 2008 sa tento deň na Slovensku oslavuje ako Deň ľudovej rozprávky.

Pútavé príbehy deťom prezentovali predstaviteľky najstaršej generácie Marta Čigašová, Terézia Danková, Mária Hricišonová, Terézia Lešková, Jolana Takáčová a Eva Výrostková. Spolu s maňuškami, ktoré vyrobila pani Mikulová z Košíc, sa zabávali malí i veľkí. Deti si

z knižnice odnášali nielen zážitky, ale aj odmenu – materiál na výrobu vlastného vajca a omaľovánky. Rozprávkové putovanie fotoobjektívom zachytil a fotografie spracoval pán Dušan Kmec. Podujatie zorganizovala vedúca knižnice Martina Matiová.

Novinky v knižnici

Čítajme pre radosť je názov projektu, vďaka ktorému pribudlo v Obcej knižnici Valaliky z verejných zdrojov Fondu na podporu umenia 161 kníh v hodnote 2000 eur. Okrem toho v roku 2024 pribudlo na police našej knižnice 220 publikácií v hodnote 2265 eur a 73 kníh nám darovali občania. V minulom roku sa uskutočnila revízia knižničného fondu, na základe ktorej sme vyradili 397 publikácií.

Dalšou novinkou je knižničný program KOHA, v ktorom od februára pracujeme. Ten-

to program by mal uľahčiť prácu knihovníka a čitateľovi sprehľadniť výpožičný systém.

Na jeseň plánujeme zorganizovať besedy pre deti druhého stupňa ZŠ a besedu pre dospelých. Naša knižnica je otvorená miestnym veľkým i malým čitateľom, ale aj návštevníkom z širokého okolia. Výpožičný čas je v pondelok od 12.30 do 15.30, v stredu od 7.30 do 17.00 a vo štvrtok od 7.30 do 15.30 hod. Poludňajšia prestávka je od 12.00

do 12.30 hod.. Teším sa na skalkných i nových čitateľov.

**Text na strane:
Martina Matiová**

Foto na strane: Dušan Kmec

Valalické maľované vajíčko opäť žiarilo farbami

Na kvetnú nedeľu, 13. apríla, sa Valalikmi niesla vôňa jari, lesk pestrofarebných ozdôb a veselý smiech detí.

Tradičné podujatie Valalické maľované vajíčko sa opäť stalo sviatkom farieb, tvorivosti a ľudových tradícií. Tento ročník prilákal desiatky rodín, školákov, ale aj zvedavých návštevníkov z okolitých obcí. Vo veľkej sále kultúrneho domu sa rozprestierala pestrá zbierka ručne tvorených kraslíc a veľkonočných dekorácií, ktoré vytvorili žiaci tunajšej základnej školy, materskej školy, miestne folklórne skupiny, klub seniorov, ale aj nadšení jednotlivci - Terézia Sedláková, Paulína Oleárová, Marta Mikuláková, Jolana Takáčová, Natália Hrobárová a Tatiana Gazdagová. Výstavu obohatili aj výrobky šikovných rezbárov - Jaroslava Čigáša, Dušana Kmeca a Františka Oleára.

Zaujímavé veľkonočné dekorácie vyrobené 3D tlačou prezentoval pán Jaroslav Hrubovský z Hrane.

Súčasťou programu boli aj tvorivé dielne, kde si mohli návštevníci vyskúšať rôzne techniky zdobenia vajíčok - olepovanie, maľovanie, zdobenie perím, farebnou krupicou, ale aj patchwork. Dielne viedli pani Beáta Lešková, Irena Bujňáková, Martina Čigášová a Pavol Kacvinský, ktorí taktiež vystavovali svoje výrobky.

Podujatie bolo obohatené aj o výstavu obrazov troch amatérskych výtvarníkov - Márie Hrišonovej, Megi Suhej a Dušana Lacka. Deti sa zabavili pri fotení s maskotom v podobe veľkonočného zajaca a mnohých potešili malé kuriatka a zajačiky, ktoré doniesli členovia drobnochovateľov. Nechýbalo ani občerstvenie v podobe veľkonočnej vianočky, čaju a kávy.

Ani tento rok nechýbala

súťaž o najkrajšie vajíčko, ktoré usporiadala organizácia Slovenský zväz drobnochovateľov Geča.

1. kategóriu: Mäsovo nosivé plemená - vyhral pán Jozef Kondáš z Geče - Hempšírka hnedá

2. kategóriu: Ľahké plemená - vyhral pán Miroslav Kvočák z obce Ploské - Vlaška Jarabičia

3. kategóriu: Zdrobnené plemená - vyhral pán Ing. Jaroslav Čigaš z Geče - zdrobnená Vian-

dotka - Biela - Čierna Kolumbia

Organizátori z Obecného úradu a kultúrnej komisie ďakujú všetkým, ktorí prispeli svojim umom a energiou k vytvoreniu výnimočnej atmosféry. Podujatie opäť ukázalo, že aj v dnešnej dobe má ľudová tradícia svoje miesto - a to nielen vo vitríne, ale najmä v srdciach ľudí.

Pavol Kacvinský
Foto: Dušan Kmec

Detský karneval

Druhá februárová nedeľa so vo Valalikoch niesla v znamení karnevalového veselí. Na rodičov a deti v maskách od výmyslu sveta čakala krásne vyzdobená sála, o výzdobu ktorej sa postarali dobré víly z našej materskej školy (pani Beáta Lešková, Marcela Papcúnová a Mária Fečková). O zábavu sa tentoraz postaral pán Zahradníček so svojimi pomocníkmi z občianskeho združenia Dračia stopa. Okrem tanečnej zábavy a školy tanca, si návštevníci mohli vychutnať svetelno-lasťrovú show, bublinovú show. Deti si v tvorivých dielnach sami navrhli, nakreslili a vyrazili vlastné odznaky, alebo si urobili zvieratko či kvet z balónov. Občerstvenie a tombolu zaistili členovia kultúrnej komisie. Fotografie urobil a spracoval pán Dušan Kmec. Ďakujeme.

Pohár starostu obce Valaliky 2025 v ľadovom hokeji

Víťazom turnaja O pohár starostu obce Valaliky v ľadovom hokeji 2025 sa opäť stalo mužstvo Buzíc. História tohto turnaja sa začala písať v roku 2013. Víťaznú putovnú trofej nad hlavu pozdvihli hráči Buzíc celkovo päťkrát, hráči Bernátoviec trikrát, Vsechsvätých dvakrát a Košťan jedenkrát.

Turnaj sa odohral na zimnom štadióne v Čani. Semifinálové zápasy v sobotu 11. januára 2025, kedy porazili po samo-

statných nájazdoch **Buzice : Vsechsvätých – 3:2 a Bernátovce: Košťany – 3:1.**

Finálové zápasy odohrali v sobotu 18. januára 2025. V zápase o tretie miesto zvíťazilo mužstvo **Košťan nad hokejistami Vsechsvätých – 2:5.** Vo finále porazili **Buzice : Bernátovce - 8:1.** Najlepším strelcom turnaja bol Adam Pástor, ktorý strelil štyri góly a cenu sympatie získal mladý hráč Jakub Tokarčík.

M. Matiová

foto: Gabriela Strakay Studio

Valalická čiapka putuje do Kanady

Sponzor valalického amatérského hokeja pán Majerník z firmy DOPRAKO Košice nám zaslal zaujímavú fotografiu zo svojej dovolenky vo Venezuele. Stretol tam našu hokejovú hviezdu Juraja Slavkovského a vymenili si šiltovky. Za čiapku Montréal Canadiens dostal Juraj čiapku valalických hokejistov. Dôkaz je na fotografii.

Pozvánka na Dni obce Valaliky a Valalický jarmok

Hrdza

FS Vranovčan

Pozývame Vás na Dni obce Valaliky a 30. ročník Valalického jarmoku. Oslavy sa začnú **v piatok 6. júna** o 17.30. Behom od studničky ku studničke (registrácia bežcov je od 17.00 vo vestibule KD Valaliky). **Sobotné dopoludnie (7. júna 2025)** je určené pre všetkých, ktorí majú radi šport - od 8.00 hod. sa začne na futbalovom ihrisku minifutbal mužov a o 9.00 hod. v športovej hale stolnotenisový turnaj. **Sobotné popoludnie bude patriť 30. ročníku Valalického jarmoku** - od 13.00 hod. sme pre vás na dopravnom ihrisku pripravili kultúrny program. Diváci sa môžu tešiť na vystúpenie Dychovej hudby Valaliky, učiteľov a žiakov Základnej ume-

leckej školy Valaliky, FS Kadlubek a Kadlubček, ŽSS Paradne nevesti, FS Vranovčan z Vranova nad Topľou. Ťahákom podujatia bude vystúpenie kapely HRDZA a miestnej kapely NOSTALGIA. Jarmok obohatí vyhodnotenie športových súťaží a súťaže o najkrajšiu záhradku, tombola, výstava hydiny a vtáctva drobnochovateľov a stánky mnohých remeselníkov. Deťom sme pripravili tvorivé dielne a to zdobenie perníkov, modelovanie z hliny, výrobu z pály. Medzi atrakciami nebude chýbať skákací hrad a maľovanie na tvár. Program Dní obce ukončíme **v nedeľu 8. júna 2025** o 8.00 hod. slávnostnou svätou omšou v rímsko-katolíckom kostole.